

۵۶۰۴۲

۱۹۵۵

دانشگاه قرآن و حدیث

پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته علوم قرآن و حدیث

عنوان پایان نامه

تفسیر روایی سوره انسان

استاد راهنما

دکتر حمید رضا مستفید

استاد مشاور

دکتر سید علیرضا حسینی

دانشجو

شهریانو زنده لشنی

ماه و سال دفاع

اسفند ماه ۹۱

چکیده

قرآن کریم یگانه منبع سرشار معارف عالیله اسلام و مبانی احکام شریعت است که هر کس بخواهد بر تعالیم حکیمانه اسلام دست یابد، باید ریشه آن را در قرآن بیابد. «سنت» نیز به عنوان منبع جوشان معارف الهی، پا به پای آیات قرآن، کلیدهای فهم قرآن را تبیین نموده و آن را در اختیار مخاطبان آیات قرآن قرار داده است. از این رو، یکی از کهن ترین و ریشه دارترین شیوه تفسیر قرآن، روش «تفسیر روایی» آیات و سور قرآنی است که در آن مفاد و مفاهیم مندرج در آیات از طریق روایات منقول از معصومین (علیهم السلام) تبیین می گردد. در طول تاریخ تفسیر قرآن کریم، عالمان و اندیشمندان بسیاری روایات تفسیری معصومین (علیهم السلام) را در آثار خویش گردآوری و برخی از این روایات را براساس سور قرآنی تبویب نموده اند و حاصل این جهد و تلاش آنان بصورت کتب مدون روایی (= تفاسیر قمی، فرات کوفی، صافی، البرهان و... [از منابع روایی شیعه] و الدر المنثور و جامع البیان و... [از منابع روایی اهل سنت]) امروزه در دسترس همگان قرار گرفته است. اما شایسته است، با محوریت قرار دادن روایات تفسیری معصومین (علیهم السلام) در خصوص آیات سور قرآن، مفاهیم و نکات موجود در آیات از منابع لغوی و تفسیری استخراج گردد و ضمن تبیین نوع و گونه تفسیری روایات (= ایضاح لفظی، ایضاح مفهومی، بیان لایه های معنایی، بیان مصادیق آیات و...)، چنانچه روایات دچار آسیب محتوایی هستند، مورد بررسی و نقد قرار گیرند.

سوره انسان یکی از سور مدنی قرآن کریم است که در آن از آفرینش انسان و حاکمیت اراده و مشیت الهی بر خواست و اراده انسان سخن به میان آمده است. بررسی روایات آیات این سوره، حاکی از آن است که این سوره ویژه و خاص اهل بیت (علیهم السلام) نازل شده، و در آن به مختار بودن انسان در پذیرش راه هدایت و تاسی به آن، معرفی اهل بیت (علیهم السلام) به عنوان «ولی الله» و حاکمیت اراده و مشیت الهی بر خواست و اراده انسان تأکید شده است.

واژگان کلیدی: سوره انسان / دهر / ابرار / هل اتی، تفسیر روایی، فضائل اهل بیت (علیهم السلام)